

PRESBITERI TÁJÉKOZTATÓ FÜZET

Összeállította a Magyar Református Presbiteri Szövetség

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

- I.1 Presbiteri esküszöveg
- I.2. A presbiteri tisztség bibliai alapjai
- I.3. A presbiteri tiszt a II. Helvét Hitvallás alapján
- I.4. A presbiteri tisztség története
- I.5. A presbiteri tisztség célja
- I.6. A presbiterek munkája
- I.7. A presbiterek együttműködése a lelkipásztorral, egymással és a gyülekezet tagjaival
- I.8. Kívánalmak a presbiterek iránt

II. A Magyarországi Református Egyház törvényei

- II.1. A 2005. évi I. törvénnyel módosított 1967. I. tv. a Magyarországi Református Egyházzól és szolgálatáról
- II.2. Az 1996. évi II., a 2001. évi I. és a 2002. évi III. törvénnyel módosított 1994. évi II. törvény az egyház alkotmányáról és kormányzatáról
- II.3. 1995. 11. tv. a Magyarországi Református Egyház missziójáról
- II.4. A 2002. évi IV., a 2005. évi V. és a 2010. évi I. törvénnyel módosított 1996. I. évi törvény: Az MRE egységes választójogi törvénye
- II.5. A 2007. évi I. törvénnyel módosított 2002. évi i. törvény a Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról
- II.6. A Magyarországi Református Egyház egyéb törvényei

III. SZOLGÁLATOK AZ EGYHÁZKÖZSÉGBEN

- Ajánlás lehetséges gyülekezeti szolgálatokra
- III.1. Missziói tevékenység
- III.2. Igeszolgálat
- III.3. Tanító szolgálat
- III.4. Szeretetszolgálat (diakónia)
- III.5. Gyülekezetépítés

IV. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ FELÉPÍTÉSE

BEVEZETÉS

A Magyar Református Presbiteri Szövetség szeretettel köszönti ennek a kis füzetnek a használóit. Ezt azért készítettük, hogy már szolgálatban lévő, valamint a 2012. január 1-jén szolgálatba lépő presbitertársaink minél jobban tudják végezni azt a szolgálatot, amelyre a gyülekezet tagjai útján – hisszük – Isten hívta el őket.

A füzet azokat az általánosan szükséges tudnivalókat tartalmazza, amelyre minden magyar református presbiternek szüksége van: az eskü szövegét, amelyet presbitertársaink letesznek, a Biblia és a II. Helvét Hitvallás presbiterekre vonatkozó részét, a presbiteri szolgálat bibliai alapjainak ismertetését, hatályos egyházi törvényeink azon részére vonatkozó útmutatót, amelynek ismerete minden presbiter számára szükséges, valamint a lehetséges gyülekezeti szolgálatok jegyzékét és egyházunk szervezeti felépítését. A tudnivalókat csak nagy általánosságban közöljük, hogy minden presbiternek bizonyos ismeretei legyenek ezekről a területekről is és esküjét ne minden alap nélkül tegye le. Természetesen azon presbiterek számára, akik egy-egy szakterülettel alaposabban foglalkoznak (pl. számvizsgáló bizottsági tagok) ezek az ismeretek nem elegendőek. Nekik további ismeretekre is szükségük van. Szövetségünk igyekszik ehhez is segítséget nyújtani.

Reméljük, hogy ezzel a füzetrel sok presbitertársunknak segítségére lehetünk annak érdekében, hogy szolgálatát Isten és a gyülekezet előtti felelősséggel végezhesse.

Budapest, 2011. szeptember

A Magyar Református Presbiteri
Szövetség

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

I.1. PRESBITERI ESKÜSZÖVEG

A megválasztott új (nem újraválasztott) tisztségviselők esküvel foglalják el szolgálati helyüket a hatálybalépés utáni vasárnapi istentiszteleten. Az eskü előtt a lelkipásztor két kérdést intéz hozzájuk:

1. Miután az egyházközség gondnokává/presbiterévé választotta, megkérdezem: **ismerem-e az egyházi törvények, szabályrendeletek gondnokokra/presbiterekre vonatkozó rendelkezéseit és ezekben körülhatárolt feladatait?**

Felelet:

Ismerem és azokat magamra nézve kötelezően elfogadom.

2. Hajlandó-e a gondnoki/presbiteri tisztséggel járó feladatok teljesítésére magát Isten és a jelenlévő gyülekezet színe előtt esküvel elkötelezni?

Felelet:

Isten kegyelmét kérve és remélve, igen.

Eskü szövege:

Én, esküszöm a Szentháromság Istenre, hogy tisztemmel járó kötelességeket és feladatokat Isten dicsőségére, egyházunk épülésére és népünk javára, a Magyarországi Református Egyház rendjében úgy igyekszem teljesíteni, hogy az egyház hasznát mindenkor a magam hasznának elébe helyezem. Isten engem úgy segítjen. Ámen.

I.2. A PRESBITERI TISZTSÉG BIBLIAI ALAPJAI

A papság Lévi törzseből, a nép vezetői pedig a többi törzsből kerültek ki, és általában tekintélyes családfők voltak, akik nemcsak saját házuk népét igazgatták, hanem mint testület, a nép vagy a település közös képviselőjét is ellátták.

„Menj, gyűjtsd össze Izráel véneit” – mondja Mózesnek az Úr – „és ha hallgatnak a szavadra, akkor menj be Izráel véneivel együtt Egyiptom királyához.” (2Móz. 3,16; 18).

Az Ószövetség első „presbitérium”-a Jetró tanácsa szerint:

„Szemelj ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, hűséges embereket, akik gyűlölik a megvesztegetést” (II. Móz. 18:21)

Korábban nem tisztség volt, csak egy minőségi jelző. Némelyik országban és némelyik protestáns egyházban ma is csupán „idősebb” egyháztagokról beszélnek, ahogyan Pál apostol is egy helyen így emlegeti őket:

„... elküldött Efézusba és magához hívatta a gyülekezet véneit” (Csel. 20,17)

és azután nekik mondja:

„Viseljetek tehát gondot magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett” (Csel. 20,28).

Ugyanakkor más helyen kimondottan a presbiterekről szól:

„A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek; elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak” (I. Tim. 5,17).

Itt presbiter néven szerepelnek az igehirdetők is, sőt, János apostol leveleiben magát is „presbiter” néven mutatja be. Péter apostol kimondottan a presbitereknek írja a következőket:

„A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.” (I. Pét. 5,1-3)

A presbiterek jellemvonásait a püspökök és diakónusok vonatkozásában így írja le az Ige:

„Igaz beszéd ez: ha valaki püspökségre törekszik, jó munkát kíván. Szükséges tehát, hogy a püspök legyen feddhetetlen, egyfeleségű férfi, megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas, nem részeges, nem kötekedő, hanem megértő, a viszálykodást kerülő, nem pénzsóvár; olyan, aki a maga háza népét jól vezeti, gyermekeit engedelmességben és teljes tisztességben neveli. Mert ha valaki a maga háza népét nem tudja vezetni, hogyan fog gondot viselni az Isten egyházára? Ne újonnan megtért ember legyen, nehogy felfuvalkodva az ördöggel azonos ítélet alá essék. Szükséges, hogy a kívülállóknak is jó véleményük legyen róla, nehogy gyalázatba és az ördög csapdájába essék. Ugyanígy a diakónusok is tiszteletre méltók legyenek, nem kétszínűek, nem mértéktelen borivás rabjai, nem haszonlesők, hanem olyanok, akikben megvan a hit tiszta lelkiismerettel. De ezeket is meg kell vizsgálni előbb, csak akkor szolgáljanak, ha feddhetetlenek. Feleségük is hasonlóan tiszteletre méltó legyen: nem rágalmozó, mértékletes, mindenben hűséges. A diakónusok legyenek egyfeleségű férfiak, akik mind gyermekeiket, mind a maguk háza népét jól vezetik” (I. Tim. 3,1-12).

Hasonlóan jellemzi az apostol másutt is a presbitereket:

„Azért hagytalak Krétában, hogy rendbe hozd az elintézetlenül maradt ügyeket, és presbitereket állíts szolgálatba városonként, ahogyan meghagytam neked: ha van olyan, aki feddhetetlen, egyfeleségű férfi, akinek gyermekei hívők, nem vádolhatók kicsapongással, és nem engedetlenek. A püspök ugyanis, mint Isten sáfára, legyen feddhetetlen, nem önkényeskedő, nem indulatos, nem részeges, nem kötekedő és nem haszonleső, hanem vendégszerető, a jóra hajlandó, józan, igazságos, kegyes, önmegtartóztató, aki ragaszkodik a tanítással megegyező igaz beszédhez, hogy az egészséges tanítással tudjon bátorítani, és meg tudja győzni az ellenszegülőket.” (Tit. 1,5-9.)

I.3. A PRESBITERI TISZT A II. HELVÉT HITVALLÁS ALAPJÁN

A II. Helvét hitvallás XVIII. fejezete foglalkozik az anyaszentegyház szolgálóival, azok rendeltetésével és kötelességeivel. A presbiterokról ezt mondja:

„A presbiterek idősebb emberek és mintegy szenátorai és atyjai a gyülekezetnek és azt üdvös tanácsaikkal igazgatják.”

Az egyházi szolgák választásáról:

„Az egyházi szolgákat meg kell hívni és törvényes egyházi választással meg kell választani, azaz válassza ki őket lelkiismeretesen az egyház vagy azok, akiket erre az egyház kiküldött, szép rendben, zavargás, pártoskodás és marakodás nélkül. De ne akárkit válasszanak, hanem alkalmas embereket, akik szent és igaz tudománnyal, kegyes ékesszólással, természetes bölcseséggel, mértékletességgel és életük tisztességével tűnnek ki az apostoli előírás szerint, amelyet az apostol a Timótheushoz írt első levél harmadik részében és a Titushoz írt levél első részében fogalmazott meg. Akiket pedig megválasztottak, azokat a vének közös imádsággal és kézrátétellel szenteljék fel.”

Presbiterek tehát kezdettől fogva voltak, de mióta létezik „presbitérium”, mint testület?

„Jeromos is hasonló dolgokról számol be a Titushoz írt levél magyarázatában, ezt mondván: »Mielőtt az ördög ösztönzésére versengések támadtak a hitben, a presbiterek közös tanácsa által kormányozták a gyülekezeteket... «.Jeromos ... hozzáteszi: »Amiképpen a presbiterek tudják, hogy ők az egyház szokásai következtében vannak alávetve annak, aki följük van rendelve, úgy a püspököknek is tudniuk kell, hogy ők inkább szokásból, mint az Úr rendelésének igazsága szerint állanak felette a presbitereknek és velük együtt kell az egyházat kormányozniuk.«”

A XXVIII. fejezetben pedig ez áll:

„Az egyház javainak helyes felhasználása egykor és most a következő: Fenntartani a tanítást az iskolákban és a szent gyülekezetekben az egész istentisztelettel, szertartásokkal és az egyházi épülettel egyetemben, aztán gondoskodni a tanítókról, tanulókról és lekipásztorokról, más szükséges dolgokkal együtt és főképpen a szegények megsegítéséről és eltartásáról. Válasszassanak tehát istenfélő, bölcs és gazdálkodásban gyakorlott férfiak, akik szabályszerűen kezeljék az egyházi javakat.”

I.4. A PRESBITERI TISZTSÉG TÖRTÉNETE

Amint az 1.1. fejezetből is kiderül, nem papi tisztségviselők már az Ószövetségben is szerepelnek, de különös hangsúlyt kapnak Krisztus egyházában, amint ezt az idézett újszövetségi részek is mutatják.

A római egyház azonban kiszorította a világiakat az egyházkormányzásból és az Ige körüli szolgálatokból. A reformáció, különösen annak kálvini ága, amelyet mi is követünk, visszaállította a presbiteri tisztséget.

A bibliai presbiteri tiszt a reformáció idején kapta vissza az őt megillető helyet. Ebben különösen a Kálvin János által vezetett genfi gyülekezet állt példaként. A nagy reformátor azt vallotta, hogy Isten a gyülekezetet három feladattal bízta meg: az Ige hirdetésével (prófétai feladat), az egyház kormányzásával és a szegények gondozásával. Ezt a hármas feladatot pedig négy hivatal által tölti be: **lelkipásztor, tanító, presbiter és diakónus.**

Az evangéliumi presbiteriális egyházkormányzás alapjait hazánkban a nagy reformátor, Szegedi Kis István fektette le Loci communes című munkájában. Talán ennek is köszönhető, hogy az 1555. évi II. erdői zsinat már említést tesz a presbiterokról, mint akiknek a lelkész mellett „kötelességük, hogy a népeket házanként is intsék”...

A presbiterek szerepe nagyon előtérbe került a török hódoltság idején, amikor falvak maradtak pap nélkül az ellenreformáció üldözése következtében. A presbiteri testület első megalakulása 1617-re tehető, amikor a pápai gyülekezet megalakította a Magyar Református Egyház első presbitériumát. A vallásszabadság eljövételével azután is megmaradt ez az intézmény és a református megújulási mozgalmakban sok helyen jelentős szerepet vállalt.

I.5. A PRESBITERI SZOLGÁLAT CÉLJA

Milyen ennek a hivatalnak a jellege?

Presbiternek lenni nem díszállás, hanem szolgálat! Szolgálat Istennek és a gyülekezetnek. Legnagyobb dicsérete az, hogy – Isten munkatársaként – részt vehet Isten országának építésében. Nem azért presbiter, hogy valaki legyen, hanem azért, hogy valamit tegyen. Péter apostol a már idézett helyen így summázta a presbiterek feladatát: „Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömet; sem nem rút nyereszkeskedésből, hanem jóindulattal: sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példaképei a nyájnak.” (1Pét. 5,2-3)

Mi a presbiteri tisztség célja?

A gyülekezet tagjai együttesen Krisztus teste. Ebben a testben minden tagnak megvan a maga helye: az egyiknek ilyen adománya van, a másiknak meg olyan. Különbségek vannak. „Ha az egész test szem, hol a hallás? Ha az egész hallás, hol a szaglás?” (1Kor. 12,17). A gyülekezet tagjainak, az Istentől kapott változatos ajándékok birtokában, együtt kell szolgálniuk az Urat. Ebből a célból „ki-ki kötelességének ismerje, hogy Istentől nyert ajándékait készséggel és örömmel a többi tag javára és üdvösségére fordítsa” (Heidelbergi Káté, 55). A mi Urunk Jézus Krisztus élő gyülekezetet akar, amely növekedik hitben és szeretetben. Olyan gyülekezetet akar, amely minden tekintetben Benne, a Krisztusban növekedik, Aki a Fő. (Ef. 4,15) Ebben a folyamatban a presbiterek feladata, hogy intsék, buzdítsák és vezessék a gyülekezet tagjait. Céljuk az, hogy felkészítsék a szenteket a szolgálat végzésére. Krisztus testének építésére, amíg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia teljes megismerésének egységére. (Ef. 4,12-13)

I.6. A PRESBITEREK MUNKÁJA

Az apostol búcsúszava az efézusi vénekhez: „Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben önzőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, melyet tulajdon vérével szerzett.” (Csel. 20, 28)

Mi hát a presbiter legelső feladata?

Legelőször is a presbiternek szorgalmasan kell olvasnia a Szentírást és gyakorolni magát Isten szolgálatában. Ha nem nyújt jó példát a nyájnak, akkor saját munkáját akadályozza. Csakúgy, mint a diakónusnak, a presbiternek is meg kell őriznie a hit titkát, tisztá lelkiismerettel (Tim. 3, 91). Állandóan meg kell vizsgálnia, és helyre kell igazítania magát,

annak tudatában, hogy mit kíván meg tőle ez a tisztség (1Tim. 3,1-7; 2Tim. 20,24,25; Tit. 1,6-9), valamint annak nyomán, hogy mit tartalmaznak a Szentírásnak az Isten népét pásztorlókra vonatkozó részei (pl. Ez. 34,1; Pét. 5,1-4).

Melyek a presbiterek kötelességei a gyülekezetben?

- a) Mint a nyáj pásztorja, gondozza a gyülekezetet.
- b) Mint az Isten házána szolgálója, vezesse a gyülekezetet.
- c) Mint a hit őrzője, védje a gyülekezetet.

Hogyan gondozza a presbiter a nyáját?

Gondja legyen arra, hogy a gyülekezet minden tagja rendesen viselkedjék a hitvallásban és az életvitelben, híven az evangéliumhoz. Hűségesen látogassa Krisztus gyülekezetének tagjait, Isten Igéjével vigasztalva, intve és tanítva őket. Feddje meg mindazokat, akik elhajlanak az igaz hittől vagy rendetlenül élnek, s képességei szerint örködjenek a sákramentumok helyes kiszolgáltatásán. A presbitériummal egyetemben gyakorolja a keresztyén fegyelmet azok fölött, akik kitartanak bűneikben.

Milyen fontos módszert ismerünk Isten népének pásztorlásában?

Először is a presbitéri látogatásokat a hívek otthonaiban. Pál nemcsak tanított és prédikált a nyilvánosság előtt, hanem házról házra is járt (Csel. 20,20), mindenkit egyenként intve (Csel. 20,33). A pásztor sem várja meg, míg juhait maguktól jönnek oda hozzá, hanem utánuk megy, s megkeresi őket. Ebben különbözik a tisztségviselő a hivatalnoktól! A presbiternek tehát el kell mennie a hívek otthonaiba. Nem azért, hogy rendőr módjára „szemlét tartson”, s azért sem, hogy házi istentiszteletet tartson, hanem inkább, hogy presbitéri minőségében személyesen keresse fel őket. Presbitéri minőségében: rajta keresztül ugyanis maga a Jó Pásztor, Jézus Krisztus gondozza a nyáját. Ily módon Krisztus belép népének mindennapi életébe. Akkor jön el hozzájuk, amikor élnek és szenvednek, nevetnek és sírnak, beszélgetnek és énekelnek. Oda lép be, ahol szól a tévé és nyitva áll a pálinkásüveg. Betegágy és halálos ágy mellett áll meg. Nehézségek és problémák közé érkezik, remény és kétség közé. Pál apostol az egész nyáj gondviselésével bízta meg a véneket (Csel. 20, 28). Senkit sem mellőzhetnek; még azokat az otthonokat sem hagyhatják ki, ahol a munka nehéznek ígérkezik, vagy annyira elidegenedtek már az egyháztól, hogy a presbiter szó jelentését sem ismerik. Különösen a „nehéz esetekben világlik ki, hogy ki az igazi tisztségviselő, azaz kicsoda a valódi szolgája! Jézus Krisztus szolgálója. A paplakot sem kellene kihagyni. Ott is Isten gyermekei küszködnek a maguk nehézségeivel: élő-e még az Ige a lelkipásztor számára, hiszen annyit kell vele „hivatából” foglalkoznia. S hogyan viseli el a családja a családfő szüntelen elfoglaltságát?

Másodszor az, hogy a gyülekezet tagjainak a számon tartása keretében meglátogatja őt kórházban, ápolási intézményben, idősek otthonában is. Szükség esetén felveszi a kapcsolatot a hozzátartozókkal, segítséget nyújt az ápolási anyagok beszerzésében, vigasztalást ad az Ige eszközeivel az elesett ember számára.

Mi legyen a látogatás tartalma?

Vigasztalás, bátorítás és intés, ahogyan a helyzet megkívánja. A gyengéket segíteni kell, az ingadozókat bátorítani és a rendetleneket inteni, mégpedig lankadatlan türelemmel a tanításban (1Thess. 5,14; 2Tim. 4,2). A beteget – a kórházban fekvőket is – vigasztalni kell, az ifjakat pedig arra bátorítani, hogy éljenek a konfirmációkat tett fogadalmukhoz híven. A hitehagyottakat (Róm. 16, 17) vagy rendetlenül élőket (1Kor. 5) figyelmeztetni kell bűneikre, s – szükség esetén – el kell tiltani az Úr asztalától, vagy ki kell rekeszteni a gyülekezetből (Heidelbergi Káté, 82, 85). Az elvilágiasodásnak ellent kell állni.

Mindezekért a presbiternek ismernie kell a gyülekezet tagjait, férfiakat, nőket, fiúkat és lányokat, életmódjukkal egyetemben, s figyelmesen meg kell hallgatnia őket, mégpedig nemcsak a szavaikat hallva meg, hanem azt is megértve, ami azok mögött van. Ha szükséges, a presbiter olvasson fel az Igéből és imádkozzék.

Ha vannak a gyülekezetben női presbiterok, ők különös felelősséget kell, hogy érezzenek a gyülekezet nőtagjainak a gondozásában, hiszen azok bizalommal csak nők felé tudnak megnyílni, problémáikról vallani.

Mi a presbiter teendője Isten házában szolgálaként?

Ügyelnie kell arra, hogy a gyülekezetben minden békésen és jó rendben történjen, Krisztus parancsolata szerint. Ide tartoznak az egyház anyagi ügyei is, ám ezek kezdetében nem a szabályok szigorú betartása az igazán lényeges, hanem az, hogy az egyházat Krisztus Igéje kormányozza, életét pedig Krisztus békéje kell jellemezze. Továbbá az is a presbiter – elsősorban a gondnok – kötelességeihez tartozik, hogy bárkit megakadályozzon a presbiteri tiszttel betöltésében, ha nem törvényes megválasztás alapján ölti fel e tisztséget. A presbiternek lehetősége van arra, hogy építő észrevételeivel támogassa a lelkipásztort az igehirdetés szolgálatában.

Hogyan őrkdjék a presbiter a hit tisztaságán?

A hit és a lelkipásztori munka tisztaságának megörzése érdekében semmiféle idegen tanítást nem szabad megengedni, a gyülekezetet pedig minden tekintetben építeni kell. Pál apostol arra intette a véneket, hogy ne engedjenek gonosz farkasokat a Krisztus nyája közé (Csel. 20,28-31). Annak érdekében, hogy a presbiter megvédelmezhesse a gyülekezetet minden hamis tanítástól, otthonosnak kell lennie az Igében, s ismernie kell az egyház hitvalló iratait: a Heidelbergi Kátét és a Második Helvét Hitvallást.

1.7. A PRESBITEREK EGYÜTTMŰKÖDÉSE A LELKIPÁSZTORRAL, EGYMÁSSAL ÉS A GYÜLEKEZET TAGJAIVAL

Mi a tisztségviselők együttműködésének alapja?

A tisztségviselők szolgálata nem egyszemélyes ügy. A presbiter a presbitérium tagja (1Tim. 4,14). Ez az egy vagy több lelkesből, valamint a vénekből álló testület együtt felelős a gyülekezetért, az Isten házában gondozásáért és a hit tisztaságáért. A lelkipásztorok és a vének nem versenytársai egymásnak, hanem „szolgatársai” és „testvérei” az egy Úr szolgálatában. A tisztségviselők „rangjuk” tekintetében egyenlők. Krisztus szava szerint: „Ti pedig ne hívassátok magatokat Mesternek, mert egy a ti Mesteretek, a Krisztus; ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. Atyátoknak se hívjatok senkit e földön; mert egy a ti Atyátok, aki a mennyben van. Hanem aki a nagyobb közöttetek, legyen a ti szolgátok”. (Mát. 23 8-11) Az egyházi tisztségviselők abban különböznek a világi hatóságoktól, hogy a pogányokon uralkodnak királyaik, és akik hatalmaskodnak rajtuk, azok jötevőknek hívatják magukat. Ti azonban ne így cselekedjétek, „hanem aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint aki legkisebb; és aki fő, mint aki szolgál.” (Luk. 22,25-26) Mindenféle hierarchia rossz: a lelkipásztor nem a presbiter küldönce, de a presbiter sem a lelkipásztor segédje!

Hogyan segíthetik egymást a presbiterok?

A terhek és feladatok egyenlő elosztásával. Minél becsületesebb az elosztás, annál kisebb a hierarchia (alá- és fölérendeltségi viszony) kialakulásának veszélye. Az is helyes, ha a tisztségviselők barátságosan tanácskoznak a közös szolgálatra vonatkozó dolgokban.

Meg kell állapodnia a gyülekezetben végzendő lelki munka tartalmát és módját illetően, s ehhez aztán mindenkinek tartania is kell magát. Beteg, idős és fiatal hívek, különleges nehézségekkel küszködők vagy nyíltan bűnben élők a tisztségviselők különös figyelmét érdemlik. A presbitériumban mindenki jó szívvel működik együtt a többivel, nem húzódozva a felelősségtől: minden presbitert köt a testület által jogosan hozott és Isten Igéjével, valamint az egyház hitvallásával nem ellenkező döntés; ha a testület nehéz döntések előtt áll, a presbiternek sem gyávaságból, sem képmutatásból nem szabad távol maradnia; ki-ki amit jónak vél, vallja meg bátran! A döntést követően azonban minden presbiternek követnie kell a presbitérium határozatát, még akkor is, ha személy szerint előzőleg nem értett egyet vele.

Hogyan segíthetik a presbiterek a lelkipásztort?

Gondoskodniuk kell arról, hogy a lelkipásztornak meglegyenek az anyagi lehetőségei munkája jó végzéséhez.

Baráti észrevételekkel segítsék szolgálatát. Ezért kísérik figyelemmel igehirdetői, lelkigondozói és hitoktatói működését

Igehirdetés tekintetében a presbiterek a következő szempontokra ügyeljenek:

- elég változatos-e a textusok felvétele: „az Isten teljes akarata” (Csel. 20 27) kiderül-e az igehirdetésekből?
- van-e oktatás, biztatás, vigasztalás és feddés a prédikációkban?
- megérti-e a gyülekezet minden egyes prédikációból, hogy Isten kicsoda kíván lenni a számára?
- szóba kerülnek-e a gyülekezet aktuális nehézségei és bűnei?
- felelősséggel magyarázza-e a lelkész az Igét?

Elegendő-e, ha a presbiterek csak magukban keresik fel a híveket?

A presbitérium, mint testület, felelős a gyülekezet gondozásáért. Azért a gyülekezet minden tagját – a presbitérium által megszabott gyakorisággal – két-két tisztségviselőnek meg kell látogatnia; vagy a lelkésznek, egy presbiter kíséretében, vagy pedig két presbiternek. Ezek a párok a presbitérium nevében, annak megbízásából látogatják a gyülekezetet. A presbitérium határozza meg, hogy ezekről a látogatásokról mit kell és mit nem kell jelenteni. Az, hogy két-két tisztségviselőnek kell mindenüvé ellátogatnia, abból az igei szabályból következik, hogy két vagy három tanú szavával lehet érvényes egy ügy (5Móz. 19,15). Az ilyen páros látogatásokon kívül hasznos lehet, ha a presbiter – szükség esetén – egyedül is visszamegy oda, ahol bizalmasabb légkörben vigasztalhatja, bátoríthatja vagy feddheti meg a gyülekezet tagjait.

II. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ TÖRVÉNYEI

Az alábbiakban a törvények szövegét teljes egészében nem közöljük, csak azokat a részeket emeljük ki, amelyek a presbiteri tiszttel valamilyen módon kapcsolatban állnak.

Az egyes törvények teljes szövege elérhető és letölthető az Internetről, az MRE honlapjáról: http://www.reformatus.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=10000&Itemid=363&lang=hu

II.1. A 2005. évi I. törvénnyel módosított 1967. I. tv. a Magyarországi Református Egyházzal és szolgálatáról

A Magyarországi Református Egyház Zsinata 2005-ben azért módosította a törvényt, hogy kinyilvánítsa:

„A Magyarországi Református Egyház tagjának tekinti a világ bármely részén élő, magát reformátusnak valló és ezt kinyilvánító egyháztagot” [1. § (2)]

II.2. Az 1996. évi II., a 2001. évi I. tv. és a 2002. évi III. törvénnyel módosított 1994. évi II. törvény az egyház alkotmányáról és kormányzatáról

Az egyháztagságra, a presbiterekre és a presbitériumra vonatkozó részek:

Általános szabályok: 7-9. §

Az egyházközség ismérvei és feladatai: 13-21. §

Az egyháztagok jellemzői, jogai és kötelességei: 22-24. §

Az egyházközség testületei, tisztségviselői és alkalmazottai: 25-28. §

A főgondnokok vagy gondnokok, valamint a presbiterek választása és hatásköre: 44-49. §

A presbitérium szervezete, működése, jogai és kötelességei: 50-59. §

II.3. 1995. 11. tv. a Magyarországi Református Egyház missziójáról

E törvény háromféle missziót különböztet meg:

- gyülekezeti misszió a gyülekezeten belül,
- belmisszió a gyülekezeten kívüli (elszakadt) reformátusok között,
- külmmisszió mindenki más felé.

Lényeges, hogy minden fokozatos egyházi testületnek (egyházközség, egyházmegye, egyházkerület) évente missziói munkatervet kell készítenie. A misszióban kiemelt jelentőségük van az evangélizációknak.

II.4. A 2002. évi IV., a 2005. évi V. és a 2010. évi I. törvénnyel módosított 1996. I. évi törvény: Az MRE egységes választójogi törvénye

A törvény leírja az egyházi tisztségviselők választásának módját. A presbitereket és a presbitériumot érintő részek a következők:

Az egyházközség nem lelkeszi tisztségviselőinek választása és a jogorvoslat szabályai: 1-11. §

Azok a fontosabb törvényi szakaszok, amelyek a lelkészválasztásnál a presbitérium közreműködésére vonatkoznak: 12-14., 19-29. §

Az esperesi engedély és a lelkipásztori állás elfoglalása: 30-38. §

II.5. A 2007. évi I. törvénnyel módosított 2002. évi I. törvény a Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról

A 2002. évi I. gazdálkodási törvény (Gtv.) egységes szerkezetben, mégpedig a végrehajtási rendelettel (Vhr.) együtt összeszerkesztve került kiadásra. A tv.-hez fontos mellékletek is tartoznak, amelyeket a fejezet végén sorolunk fel.

Az alábbiakban azokat a szövegrészeket soroljuk fel, amelyek közvetlenül meghatározzák a presbitériumok feladatait és felelősségét. Az egységes szerkezetű törvényben ezek mellett megtalálhatók a végrehajtási utasítás (Vhu.) megfelelő szakaszai is.

Az önálló gazdálkodás elve: 1-4. §

A gazdaságosság és a takarékoság elve: 5. §

Az egymás terhének hordozása és a méltányosság elve: 6. §

A képzési kötelezettség elve: 7. §

A törvény területi és személyi hatálya: 8. §

Az egyház gazdálkodásának anyagi forrásai: 9. §

Az egyház gazdálkodásának rendje: 10-12. §

Az Országos Református Egyházi Közalap: 15-16. §

Gazdálkodás az ingó, ingatlan és más javakkal: 19-28. §

Az egyházi gazdálkodás ellenőrzése: 29-31. §

A törvény mellékletei (űrlapok és szabályzatok):

A Református Egyházközség költségvetése

A Református Egyházközség zárószámadása

A Magyarországi Református Egyház költségvetési táblázatai a évre

Az Egyházkerület területén megvalósuló építési beruházások felügyelet-rendszeréről szóló szabályzat

Egyházi ingatlan-nyilvántartási adatlap

..... Egyházközség iratkezelési és irattározási szabályzata

..... Egyházközség selejtezési szabályzata

..... Egyházközség leltározási szabályzata

..... Egyházközség pénzkezelési szabályzata

Könyvelési nyomtatvány

II.6. A Magyarországi Református Egyház egyéb törvényei

Az MRE egyéb, a presbitereket közvetlenül nem érintő törvényei a következők:

1992. évi II. tv. az egyházi könyvkiadásról

1994. évi I. tv. a Magyar Honvédségnél végzendő lelkipásztori szolgálatról

1995. évi I. tv., a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvénye

2000. évi II. tv. a Magyarországi Református Egyház szeretetszolgálatáról

2002. évi II. tv. a Magyarországi Református Egyház lelkészeinek ellátásáról és Nyugdíjintézetéről

2005. évi III. tv. a Magyarországi Református Egyház tájékoztatási szolgálatáról

2006. évi I. tv. az egyházi bírászkodásról

2007. évi II. tv. a református hittanoktatásról

2007. évi III. tv. a Magyarországi Református Egyház felsőoktatási intézményeiről

III. AJÁNLÁS LEHETSÉGES GYÜLEKEZETI SZOLGÁLATOKRA

A gyülekezeti szolgálatok vázlatos áttekintése

(Segítségnyújtás a presbiterek egyéni szolgálatvállalásához)

III.1. Missziói tevékenység

1. Gyülekezeti evangelizáció (ébresztő szolgálat) és a hitrejutottak gondozása
2. Rendszeres imaszolgálat (pl. az istentisztelet előtt)
3. Családlátogatás, hívogatás
4. Lelkigondozás

III.2. Igeszolgálat

5. Igehirdetés (templomban, gyülekezeti teremben, temetőben, szórványban)
6. Sákramentumok kiszolgáltatásánál segítség (templomban, lakáson, idősök otthonában)
7. Bibliaóra, bibliakör tartása (háznál, gyülekezeti házban)

III.3. Tanító szolgálat

8. Katechéta szolgálat (hitoktatás iskolában, gyülekezetben)
9. Konfirmációra való felkészítésben segítség (látogatás, órákon való részvétel), (fiatalok, felnőttek)
10. Bibliaiskola
11. Gyermekmunkás-képzés
12. Ifjúsági vezetőképzés
13. Presbiterek képzése, továbbképzése

III.4. Szeretetszolgálat (diakónia)

14. Beteglátogatás
15. Kórházlátogatás
16. Öregotthon látogatása
17. Egyedül élő idősök támogatása
18. Árvák, félárvák felkarolása

III.5. Gyülekezetépítés

19. Családlátogatás
20. Lelkigondozás
21. Templomi rend fenntartása (pl. érkezők fogadása)

22. Gazdasági- és pénzügyek intézése
23. Építési és műszaki ügyek
24. Épületkezelés és épületfenntartás
25. Irodai ügyek és jegyzőkönyvvezetés
26. Jogi tanácsadás
27. Fenntartói járulékszedés
28. Takarítás
29. Iratterjesztés
30. Könyvtári szolgálat
31. Gyülekezeten belüli kommunikáció (sajtó, hangkazetta, videó)
32. Bizottsági munka
33. Gyülekezeti rendezvények
34. Nyári táborozások vezetése, segítése
35. Kirándulások szervezése, vezetése
36. Gyermekek játékdélután szervezése
37. Kántorizálás
38. Énekkari szolgálat
39. Kapcsolattartás más gyülekezetekkel

IV. A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ FELÉPÍTÉSE

